کاشانه
ویژه‌نامه هفتگی سبک زندگی و خانواده روزنامه جوان
جوان
پنج‌شنبه ۲۴ اسفند ۱۴۰۲ – ۳ رمضان ۱۴۴۵

نوروز ایرانی بارایحه رمضانی

پیوند عاطفی و سواد مالی از فواید عیدی‌دادن به کودکان است

یکی از کارهای مفیدی که بزرگ‌ترها در نوروز انجام می‌دهند، دادن عیدی به کوچک‌ترهاست که می‌تواند فواید زیادی داشته باشد. این عیدی که قبلاً به صورت هدایا بود، امروزه به صورت نقدی پرداخت می‌شود و می‌تواند نمادی از رزق و روزی پربرکت باشد، یعنی با دادن عیدی برای کودکان و نوجوانان آرزوی داشتن زندگی پربرکت و در حقیقت با انجام این کار انرژی مثبتی را به آنها منتقل می‌کنیم. تأثیر مهم دیگر عیدی‌دادن، تقویت رابطه بین فرد بزرگ‌تر و فرد کوچک‌تر است که می‌تواند نقشی اثربخش داشته باشد، به این معنا که فرد بزرگ‌تر عشق بدون قید و شرط خودش را به فرد کوچک‌تر نشان می‌دهد و از طرفی به فرد کوچک‌تر ثابت می‌شود که مورد احترام قرار گرفته است، در نتیجه سبب افزایش اعتمادبه‌نفس او خواهد شد. در مجموع فرد بزرگ‌تر با دادن عیدی به فرد کوچک‌تر این پیام را می‌دهد که من همیشه و همه جا با تو همراه هستم...

سیدمجتبی حورایی، مشاور و روان‌شناس تربیتی:

نوروز را با شب‌زنده‌داری افطار تا سحر در کنار فرزندان‌مان خاطره‌انگیز کنیم

دکتر محمدرضا مهراندیش، معاون اداره کل موزه‌ها:

موزه‌ها در همزمانی نوروز و رمضان از روزه‌داران میزبانی ویژه دارند

آتوسا مؤمنی، رئیس مرکز میراث ناملموس:

«نوروز» کاروان مهر و پیام‌آور صلح در دیار ملت‌هاست

سیدمیثم موسویان، روان‌شناس و نویسنده:

تلاقی رمضان و نوروز فرصت خوبی برای دورهمی‌های همدلانه و سازنده است

طرح: حسین کشتکار | جوان

عیدانه

هدیه‌های نوروزی با رنگ معنویت

عیدی روزه‌اولی‌ها را رمضانی کنیم

محبوبه قربانی

عید نوروز از ایامی است که مردم به یکدیگر هدیه می‌دهند، چراکه عیدی دادن و عیدی گرفتن در این ایام ریشه‌ای دیرینه دارد و حتی با گذشت قرن‌ها، هنوز هم این سنت بین خانواده‌ها رواج دارد. از طرفی قرن‌هاست با آموزه‌های اسلامی گره خورده و پربرکت شده است. ابوالفضل بیهقی در بخش‌هایی از کتاب تاریخ خود به دادن هدیه در نوروز مهرگان اشاره کرده است. این سنت نشان‌دهنده تداوم رسومات نوروزی در دوره غزنویان است و با آغاز حکومت صفوی و رسمی شدن مذهب شیعه، برخی از آداب اسلامی با آیین‌های نوروزی درآمیخته شد و تلاش عالمان شیعه در جمع‌آوری احادیث و روایات معصومین(ع) در رابطه با نوروز و سنت‌های آن بر رونق بیشتر این جشن اضافه کرد. علامه مجلسی روایتی به نقل از پیغمبر اکرم (ص) نوشته است با این مضمون که «گروهی از مردم ایران به تازگی مسلمان شده بودند، در یکی از جشن‌های نوروز، جامی از جنس نقره و پر از حلوا به عنوان هدیه برای رسول خدا(ص) آوردند. آن حضرت پرسیدند: این چیست؟ جواب دادند: امروز نوروز، عید بزرگ ایرانی‌هاست. حضرت فرمودند: کاش هر روز بر ما نوروز بود.» همچنین در کتاب من لا یحضره الفقیه نوشته شده که در نوروز هدیه‌ای برای حضرت امیرالمؤمنین(ع) آوردند. حضرت فرمودند: این چیست؟ عرض کردند: «امروز، نوروز است و این هدیه نوروزی است.» حضرت هدیه را میان حاضران تقسیم کرده و فرمودند: «هر روز را برای ما نوروز بسازید.»

■■■

عیدی‌دادن و عیدی گرفتن عجین با تجملات نباشد

براساس همین سنت‌ها و آداب اسلامی، بزرگ‌ترها لحظه تحویل سال همراه اعضای خانواده پای سفره هفت سین می‌نشستند و بعد از خواندن قرآن و دعای لحظه تحویل سال، بزرگ خانواده قرآن را باز می‌کرد و از لای قرآن پول‌های نو و تانخورده را به حاضران هدیه می‌کرد. در دید و بازدیدهای عیدانه هم صاحبخانه نگاه ویژه‌ای به کودکان داشت و مبلغی یا کادویی متناسب با سن و علاقه به عنوان عیدی به آنها هدیه می‌داد، اما رفته‌رفته این سنت‌ها مانند دیگر سنت‌ها رنگ و بوی مدرن شدن گرفت به گونه‌ای که امروزه شاهدیم مبالغ عیدی در بعضی خانواده‌ها به میزانی رسیده است که به جرئت می‌توان گفت خود مانعی برای انجام دید و بازدیدها شده است یا صله ارحام بدون حضور کودکان انجام می‌شود، چراکه ممکن است خانواده‌ای امکان جبران پرداخت مبلغ عیدی به فرزندش را برای طرف مقابل نداشته باشد! اتفاقی که با هدف و آداب اسلامی مغایرت دارد و ما را از هدف اصلی عیدانه که همان صله ارحام است دور می‌کند.

عیدی کودکان را رمضانی کنیم

امسال نوروز زمانی می‌آید که رمضان چند قدمی برداشته و آن را در دل خود جای داده است. احاطه نوروز با هلال رمضان را باید به فال نیک گرفت و به واسطه این تقارن تلاش کرد رفتارها اصلاح و به رشد و تحول ختم شود. کاش شیوه عیدی دادن‌ها را هم رمضانی کنیم و در کنار اسکناس‌های تانخورده هدیه‌ای مانند تسبیح، مفاتیح، قرآن، جانماز و چادر نماز را به خصوص به روزه اولی‌ها هدیه دهیم. به شرطی که در تهیه این هدایا هم از تجملات و چشم و هم چشمی‌ها دوری شود.

یاد خاطره سپیده - یکی از دوستان دوره تحصیلم - افتادم که می‌گفت: «۹ ساله بودم که عید آن سال نوروز همزمان با ماه مبارک رمضان شده بود. روز دوم عید همراه پدر و مادرم راهی خانه عمه بزرگ شدیم. نزدیک افطار، عمه سفره افطار را آورد و از من خواست تا او را برای چیدن سفره کمک کنم. سفره چیده شد و همین که الله اکبر اذان بلند شد خرما را برداشتم و خوردم. همه با انجام کارم خنده‌ای کردند و گفتند قبول باشه سپیده خانم! فقط منتظر بودم تا سفره افطار جمع شود و بساط شیرینی، آجیل و شکلات‌های عید خانه عمه روبه‌راه شود تا دل سیر بخورم. خیلی طولی نکشید که آرزویم برآورده شد و شروع به شکستن تخمه و پسته کردم. بعد از پذیرایی افطار و عید، عمه نرگس قرآنش را آورد و از آن پول‌های نو یکی را برداشت و به من داد. تشکر کردم ولی گفت برایم یک عیدی ویژه دارد. بعد به اتاقش رفت و یک هدیه که لای کاغذ کادوی بسیار زیبا پیچیده شده بود را آورد. همین که به خانه برگشتیم کادو را باز کردم و دیدم یک چادر نماز گلدار است. راستش را بخواهید فقط در ماه رمضان بود که نمازهایم را کامل می‌خواندم ولی بقیه ماه به قول معروف یک خط در میان رو به خدا می‌ایستادم و همین باعث غرزدن‌های مادرم شده بود. وقتی آن چادر گلدار را عیدی گرفتم از ذوق سر کردن چادر، همین که صدای اذان را می‌شنیدم سجاده را باز می‌کردم و چادر را روی سرم می‌انداختم و نمازم را شروع می‌کردم. شاید باورتان نشود از آن روز دیگر نمازم قضا نشد. حتی نماز صبح، در زمستان سرد که همیشه برایم سخت بود را با رغبت می‌خواندم. آن عیدی عمه بود که مسیر زندگی‌ام را تغییر داد و باعث شد حالا که ۴۰ ساله هستم یک رکعت نماز قضا نداشته باشم.»

این اتفاق در زندگی سپیده باعث شد، عید امسال که متقارن با ماه رمضان شده است تصمیم بگیرد برای بچه‌هایی که به خانه‌اش می‌آیند به خصوص روزه اولی‌ها کنار اسکناس نو و تانخورده، هدیه‌ای تهیه کند که هم متناسب با ماه مبارک رمضان و هم بسته به علاقه، مؤثر در تربیت آنها باشد.

امسال نوروز زمانی می‌آید که رمضان چند قدمی برداشته و آن را در دل خود جای داده است. احاطه نوروز با هلال رمضان را باید به فال نیک گرفت و به واسطه این تقارن تلاش کرد رفتارها اصلاح و به رشد و تحول ختم شود. کاش شیوه عیدی دادن‌ها را هم رمضانی کنیم و در کنار اسکناس‌های تانخورده هدیه‌ای مانند تسبیح، مفاتیح، قرآن، جانماز و چادر نماز را به خصوص به روزه اولی‌ها هدیه دهیم

خودمانی

پیوند ۲ بهار برای بهاری‌شدن وجودمان

نیره ساری

این نوشته، آخرین خودمانی سال ۱۴۰۲ است. طی یک‌سال گذشته از کینه نوشتیم و به بخشش توصیه کردیم. از حسد نوشتیم و به خیر خواهی توصیه کردیم. از بدخلقی نوشتیم و به صبوری توصیه کردیم. در مذمت چاپلوسی نوشتیم و به عزت نفس توصیه کردیم. از کبر و خود بزرگ بینی نوشتیم و به تواضع و فروتنی توصیه کردیم. در نکوهش ظلم گفتیم و توصیه به دستگیری داشتیم. به پرهیز از تجمل ترغیب کردیم و خوبی‌های سادگی را بر شمردیم. چشم و هم چشمی را زیر سؤال بردیم. زنانه نوشتیم. مردانه نوشتیم. کودکانه و نوجوانانه و جوانانه نوشتیم. به پدران و مادران گفتیم هوای سالمند و کودک و نوجوان را داشته باشند. به نوجوان و جوان گفتیم پدر و مادر را فراموش نکنند. به مردان گفتیم هوای همسران خود را داشته باشید و به آقایان از لطافت‌های زنانه گفتیم تا بلکه روحیات یکدیگر را بهتر و بیشتر بشناسند. از خوبی‌ها گفتیم و قلم زدیم.

سعی کردیم خودمان پای کار نوشته‌هایمان باشیم. مرور کردیم و بیشتر یاد گرفتیم و سعی کردیم آنچه است را با شما در میان بگذاریم و هر بار که نوشتیم امید داشتیم حتی اگر یک جمله روی یک نفر اثر داشته باشد، موفقیت است. گاهی روزنامه‌ای که زیر پا افتاده یا حتی در آستانه عید همان برگه‌ای که در دستان کسی شیشه‌ها را صیقل می‌اندازد یا همان قسمتی که از سبزی‌ها محافظت می‌کند شاید نگاه و چشم کسی را بر گرداند و با خواندن یک جمله تلنگری به او بخورد. حالا در آخرین شماره «کاشانه» به همه آنچه که خیر است، توصیه می‌کنیم، بگذرید، ببخشید و قلب خود را رها و خود را دوباره متولد کنید. نادیده بگیرید. عبور کنید. کمتر فکر کنید. کمتر حلاجی کنید و به دیگران هم منتقل نکنید. درشت شنیدید، نشنیده بگیرید. پاسخ نگرفتید، صبوری کنید. خودتان را با کاستی‌ها رشد دهید و بلند شوید. اصلاً هرچه در این دنیا بیشتر طلبکار باشیم آن دنیا کارمان راحت‌تر است. البته قبول داریم که سخت است. بخشش اگر سخت نبود این حجم از توصیه نمی‌شد، اما فراموش نکنید اتفاقاً کارهای نشدنی و محال سخت است. ماه مبارک رمضان بهار خودسازی و نوسازی است و چقدر این تلاقی زیباست. همیشه می‌گویند قبل از تحویل سال، اگر کینه‌ای از دیگران دارید از دل بیرون کنید و حالا تلاقی زیبای رمضان و نوروز این فرصت را بهتر برای ما فراهم می‌کند و رمضان را بهانه‌ای برای نوروز و نوروز را بهانه‌ای برای آمدن بهار و هر دو را مقدمه‌ای برای بهاری شدن وجودمان کنیم. در فرصت تعطیلات رمضانی نوروز به دیدار کسانی برویم که سال‌هاست آنها را ندیده و فراموش کرده‌ایم. اگر دوستی رفیقی محزون و غمگین است، نزدش برویم و تسکین دردهای او باشیم. گاهی تنها و تنها یک دیدار و گوش شنوا بودن از هزاران کار برتر است.

در اولین سحرگاه رمضان دعای زیبایی است که می‌فرماید: اللهم انک عفو کریم تحب العفو فاعف عنی «خداوندا تو بخشنده‌ای، عفو و بخشش را دوست داری، پس مرا مورد عفو و بخشش قرار بده.»

گویا همه حرف‌ها در یک کلام است «ببخشیم تا بخشیده شویم.» بگذریم تا خدا از ما بگذرد. خود را در شب‌های این ایام رمضانی بسازیم و در روزها پیدا کنیم. در لابه‌لای مجیر و جوشن و دعای سحر و ابوحمزه ثمالی پرت کنیم و در لابه‌لای آیه‌های قرآن توصیه‌ها و سفارش‌ها را یاد بگیریم و با خود عهد کنیم که کارهای خطا و اشتباه را کنار بگذاریم. بهار خود را اینگونه آغاز کنیم و با قلبی آرام و مملو از مهربانی ۱۴۰۳ را کلید بزنیم. همه ما دلخوری‌های انباشته شده از غیر داریم. غیری که به ما دور و نزدیک هستند، اما همین بخشش‌ها عین خودسازی است. اگر در حق کسی خطایی کردیم طلب بخشش کنیم. بهار لطیف است و روح افراد لطیف‌تر و تلاقی آن با رمضان که ماه بسته شدن دست و پای شیطان است، به ما برای خودسازی و جبران خطاها کمک می‌کند.